

Derecske Város Önkormányzat
Ifjúsági koncepciója

2017-2020

Derecske, 2017

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Településünk helyzete	4
III. Demográfiai viszonyok	5
IV. Jogszabályi háttér	7
1. A magyar és az európai ifjúságpolitika aktualitásai	9
V. Fejlesztési irányok	11
1. Derecske Város Ifjúsági Konceptiójának célja	11
2. Az önkormányzat ifjúságpolitikájának célrendszere	12
2.1. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése	12
2.2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése	14
2.3. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés	15
2.4. Esélyegyenlőség	16
2.5. Környezettudatosság.....	16
2.6. Egészségügyi, szociális és mentálhigiénés ellátás.....	16
2.7. Kommunikáció, információáramlás	17
2.8. Monitoring	17
2.9. Közéletben való részvétel.....	18
VI. Összegzés	18

„A fiatal az, akinek fogalma sincs róla,
hogy a régi szép idők az most van.”

/ Timár György /

I. Bevezetés

A rendszerváltás társadalmi, gazdasági és politikai változást hozott egész Magyarországon. Ennek következtében a fiataloknak egy új világszemlélethez kellett alkalmazkodniuk. Az 1990-es években született gyermekek számára már lehetőségként jelenik meg a határokon átívelő mobilitás, amelyet az Európai Unió kínál. A társadalom által sugallt normák sokszor teherként nehezednek a fiatalokra. A család, megélhetés és a külföldön történő munkavállalás olyan belső feszültséget kelt, melyet hazánkban a jobb munka- és életkörülmények, a családalapítás és megélhetés biztonsága tud feloldani.

Mint az mindenki számára ismert, hazánkra az előregedő társadalom a jellemző. Napjaink problémája, hogy a tanulmányokat folytatók iskolából iskolába járva szereznek képzettségeket, a jobb megélhetés és könnyebb elhelyezkedés reményében. Ezáltal kitolódik a gyermekvállalás, csökken az aktív, dolgozó fiatalok aránya.

Az intézményekbe vetett bizalom és az élményekkel, tapasztalatokkal teli élet reménye arra kell, hogy ösztönözzön minden fiatalokkal foglalkozó intézményt és szakembert, hogy átértékelje és újratervezze ifjúságpolitikáját.

A gyermekek, fiatalok jelentik társadalmunk számára a jövőt. Nem szabad, hogy bizonytalan jövőkép alakuljon ki bennük. Hazánk és városunk is büszkélkedhet kiváló tehetséggel rendelkező fiatalokkal, azonban a tehetséggondozás mellett azon fiatalokra is gondolni kell, akiknek a lehetősége nem engedi meg, hogy kibontakoztathassa tehetségét. A fiatalokat támogatni és segíteni kell ahhoz, hogy jogaikkal és kötelezettségeikkel tisztában legyenek és ahhoz, hogy felelősségteljes felnőttekké váljanak. Hazánknak érdeke, hogy a fiatalság aktívan részt vegyen a közéletben.

A személyiség és a szocializációs folyamat megalapozása alapvetően három szinten történik a család, az iskola és a társadalom közvetítésével. Tágabb értelemben a szocializáció az egész életünket áthatja, amelynek során megtanulunk új helyzetekhez igazodni, így az a felnőttkorban is érvényesül. A szűkebb értelmezés szerint a gyermekkori szocializációs időszak a legmeghatározóbb, amikor a társas viselkedés, a környezethez igazodás alapvető szabályait sajátítjuk el.

Mindannyiunk feladata annak segítése, hogy gyermekeink képesek legyenek alakítani a társadalmunkat úgy, hogy közben hazánk és városunk tradicionális értékeit továbbviszik. Mindannyiunk érdeke, hogy minden korosztály és réteg találjon megbecsülést és méltó helyet a társadalomban.

II. Településünk helyzete

Derecske Hajdú-Bihar megye tízedik legnépesebb városa. Területe 10.358 hektár. Szomszédos települései: Földes, Kaba, Hajdúszovát, Sáránd, Konyár és Tépe.

A település 5 funkcionális városrészből áll, melyek a következők:

- Városközpont
- Kisderecske
- Keleti városrész
- Délnyugati városrész
- Északnyugati városrész

A települést a 47. sz. főút szeli ketté, ezáltal jelentős szerepet tölt be közúti hálózatai révén. Ennek köszönhetően a középiskolás korú gyermekek nagy része tanul tovább Berettyóújfaluban vagy Debrecenben. A továbbtanulni vágyók a Debreceni Egyetemet közelsége, valamint annak sokszínűsége miatt sokan választják, hogy felsőfokú végzettséget szerezzenek. Nem csak a tanulók, de a munkavállalók jelentős része is napi szinten ingázik Debrecenbe.

A 2013. január 1-jével hatályos közigazgatási változások előtt Derecske a Derecske-Létavértesi Kistérség egyik alközpontja volt, Létavértes mellett. 2013. január 1. óta Derecske város a Derecskei Járás közigazgatási központja, melyhez 13 település tartozik.

A város sportélete folyamatosan fejlődik, a kultúrát tekintve a hagyományok őrzésére és a népművészetre komoly hangsúlyt fordít, melyeket a lakosság is támogat. A városban számos civil szervezet működik az Önkormányzattal egyetértésben. A szervezetek tevékenységükkel az életminőség javításához, a szabadidő hasznos eltöltéséhez és a település hírnevének öregbítéséhez is aktívan hozzájárulnak.

Derecske város az oktatás területén nagy hagyományokkal rendelkezik. Településünkön egy általános iskola, egy középiskola és egy óvoda működik:

- Derecskei Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola,
- Derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium,

- Mese- Vár Óvoda és Bölcsőde.

Az általános iskola és a középiskola fenntartói feladatait 2017. február 1-jétől a Berettyóújfalvai Tankerületi Központ látja el, míg az óvoda fenntartó feladatait Derecske Város Önkormányzata.

Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testület Kulturális, Oktatási, Ifjúsági és Sport Bizottsága a Képviselő-testület által hozott minden határozat fiatalokra vonatkozó hatásait vizsgálja, javaslatokat fogalmaz meg, melyek beépülnek a döntéshozatali folyamatba.

III. Demográfiai viszonyok

Települési statisztikai adatok:¹

<i>Állandó lakosság</i>			
Év	Férfi	Nő	Összesen
2012	4395	4685	9080
2013	4380	4659	9039
2014	4381	4654	9035
2015	4365	4612	8977
2016	4321	4538	8859
2017	4290	4499	8789

¹ Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal közlése alapján

Mint az a számokból is jól látható, Derecske város állandó lakossága csökkenő tendenciát mutat. A számokból is látszik, hogy a férfi és női lakosság is folyamatosan csökken, a vizsgált évek egyikében sem látható javulás.

Népességi statisztika 0-30 éves korig:²

Év	Kor	Férfi	Nő	Összesen
2015	0-2	130	132	262
	3-5	119	133	252
	6-14	466	398	864
	15-18	202	183	385
	19-21	176	148	324
	22-30	613	560	1173

Összesen: 3260

Év	Kor	Férfi	Nő	Összesen
2016	0-2	130	134	264
	3-5	116	124	240
	6-14	457	394	851
	15-18	187	173	360
	19-21	179	153	332
	22-30	598	527	1125

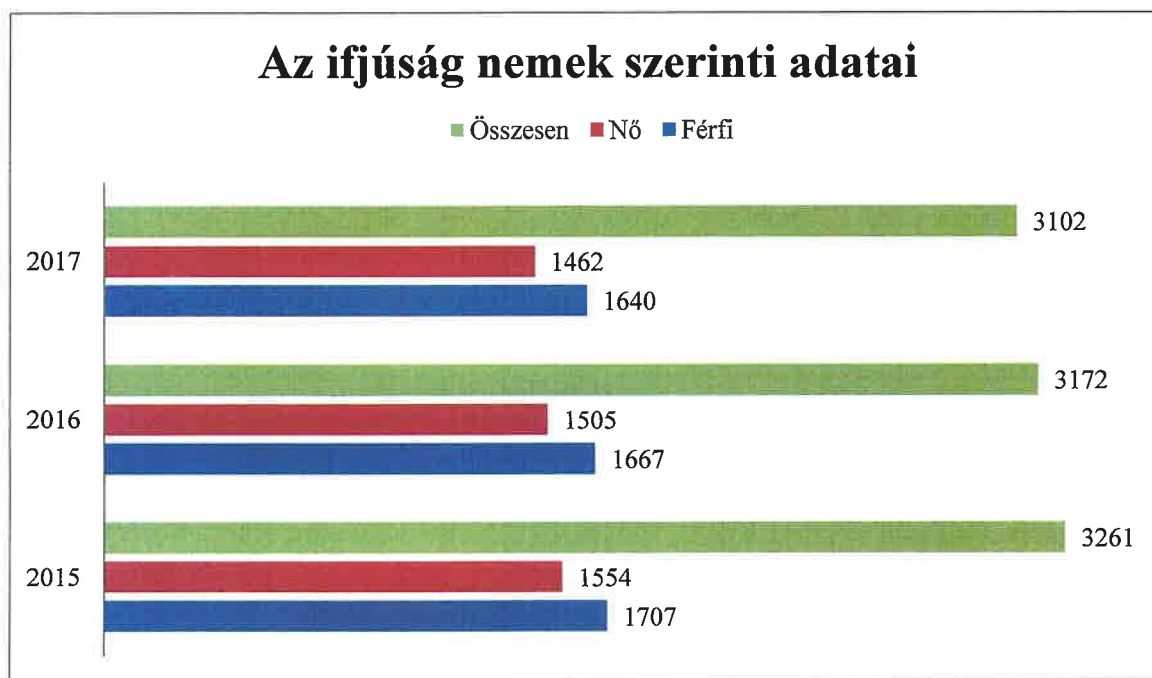
Összesen: 3172

Év	Kor	Férfi	Nő	Összesen
2017	0-2	137	126	263
	3-5	120	124	244
	6-14	444	394	838
	15-18	184	177	361
	19-21	155	135	290
	22-30	600	506	1106

Összesen: 3102

A fenti táblázatokban az elmúlt három év korszerinti csoportosítása látható. A koncepció elsősorban a fiatalokra vonatkozóan fogalmaz meg célkitűzéseket és terveket, így ennek megfelelően 30 éves korig kerültek feltüntetésre a számadatok.

² Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal közlése alapján

Az már a települési statisztikai adatoknál is látható volt, hogy folyamatos csökkenés tapasztalható mindkét nem viszonylatában. 2017. évben 10,85%-al, 2016. évben 9,72%-al, 2015. évben pedig 8,96%-al kevesebb nő volt, mint férfi.

2015-ben a lakosság 52,35%-át tette ki a férfi lakosság, 2016-ban ez 52,55%-ra nőtt. Az előző évekhez képest 2017. évben is kisebb javulás látható, hiszen itt már a férfi lakosok aránya 52,86%-ra nőtt.

IV. Jogszabályi háttér

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása Magyarország Alaptörvénye, amely Nemzeti Hitvallásában kimondja, hogy „*Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierejükkel ismét nagyra teszik Magyarországot.*”

A XVI. cikk (1) bekezdése értelmében: „*Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.*”

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos főbb feladatait:

- 13. § (1) bekezdés 15. pont értelmében a helyi önkormányzatok feladata a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében a sport és ifjúsági ügyek.

- 6. § a) pont: *„A helyi önkormányzat feladatai ellátása során támogatja a lakosság önszerveződő közösségeit, együttműködik e közösségekkel, biztosítja a helyi közügyekben való széles körű állampolgári részvételt.”*

A gyermek és ifjúsági feladatok tartalmát sem az önkormányzati törvény, sem más ágazati jogszabály nem szabályozza részletesen. Ágazati jogszabályok határoznak meg feladatokat az önkormányzat számára e területen is:

- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New York-ban 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 2004. évi I. törvény a sportról,
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről,
- 2011. évi CLXXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról,
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól,
- 2011. évi CLXXIV. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló,
- 2012. évi CXXXIV. törvény a fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről,
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről,
- 88/2009. (X.29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról,
- 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról.

Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testület rendeletalkotásának gyakorlatában is megtalálható a fiatalokat érintő egyes kérdések szabályozása a következő rendeletekben:

- a szociális ellátásokról és a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatásokról szóló 8/2013. (II. 28.) önkormányzati rendelet,
- Az I. Rákóczi György Gimnázium Szakközépiskola és Kollégium intézményben tanulmányokat folytató fiatalok „Középiszkolai diákösztöndíj” támogatásáról szóló 22/2011. (XI. 25.) önkormányzati rendelet,

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény végrehajtásáról szóló 34/2009. (VII. 31.) önkormányzati rendelet.

A helyi rendeletek megalkotásával és erre épülő gyakorlatával az önkormányzat eleget tesz az ágazati jogszabályokban meghatározott közfeladatainak. Ifjúsági területen településünkön az ágazatokhoz nem köthető intézményrendszer, ez idáig nem fogalmazódtak meg a hosszabb távú célok.

1. A magyar és az európai ifjúságpolitika aktualitásai

Az ifjúsági szakterület szakmai irányítása az Emberi Erőforrások Minisztériuma Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkárság feladata. Munkáját háttérintézményként segíti a Család-, Ifjúság és Népesedéspolitikai intézet.

A Nemzeti Együttműködés Programjának alapjaira építve, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban folyó szakmai munka eredményeként 2011 decemberében az Új Nemzedék Jövőjéért Program vált a kormány által elfogadott ifjúságpolitikai keretprogrammá. Az Új Nemzedék Jövőjéért Program célja az ifjúságpolitikával kapcsolatos szemléletváltás mind a döntéshozók, mind a fiatalok szempontjából. Közvetítő szerepet vállal a magyar fiatalok és a politikai aktorok között; bátorítani kívánja a felnövekvő nemzedék tagjait, hogy kreatív szereplőkként járuljanak hozzá a jelenleg és a jövőben zajló politikai, gazdasági és társadalmi folyamatok alakításához.³

2012 decemberében kezdte meg működését a Nemzeti Ifjúsági Tanács (NIT), amely az ifjúság számára létrehozott olyan fórum, mely a fiatalok és ifjúsági szervezetek között, valamint a hazai és nemzetközi szereplőkkel döntéshozókkal és szervezetekkel való hatékony párbeszéd megteremtését tűzte ki céljául. Egyik legfontosabb feladata az ifjúság és az ifjúsági szervezetek érdekképviselésének legmagasabb szintű ellátása, az ifjúságpolitika formálása és alakítása, valamint a mindenkori kormány megszólítása az ifjúság erős és egységes hangjaként. A NIT elsősorban hazánk ifjúságpolitikáját kívánja előmozdítani úgy, hogy szorosan együtt kíván működni a határon túli magyar ifjúsági szervezetekkel. A NIT demokratikus alapokon szerveződő, független, nyitott, transzparensten működő, a fiatalok érdekképviselését és a leendő csatlakozók képviselését ellátó szervezet.⁴

2013. március 20-án, Budapesten megalakult az Ifjúsági Szakmai Egyeztető Fórum, röviden az ISZEF. Az ISZEF mint tárcaközi testület feladata, hogy a kormányzati feladatok

---

³ <http://www.ujnemzedek.com/hu/uj-nemzedek-jovojeert-program>

⁴ <http://www.ifjusagitanacs.hu/rolunk>

végrehajtása érdekében összehangolja a különböző tárcáknál az ifjúságpolitikát érintő egyes tevékenységeket. Az ISZEF tagja valamennyi érintett tárca képviselője. Az ISZEF működése során kiemelt figyelmet fordít a fiatalok körében a közösségi élet fejlesztésére és az értékteremtő szemléletmód kialakítására; népszerűsíteni kívánja többek között a családalapítást és a gyermekvállalást, az egészséges életet és a sportot. Az államtitkárság a fogyatékossgal élő és a hátrányos helyzetű fiatalok támogatását kiemelt célként kezeli.⁵

Az Országgyűlés a 88/2009. (X. 29.) OGY határozatával fogadta el a Nemzeti Ifjúsági Stratégiát⁶, mely a hazai ifjúságpolitika egyik legfontosabb dokumentuma. Az ifjúsági intézményrendszer helyi szintjét alkotják az önkormányzati ifjúsági referensek, valamint az ifjúsági információs és tanácsadó irodák, ifjúsági információs pontok. A referensek feladata jellemzően a megyeszékhelyeken, városokban az önkormányzatok ifjúsággal kapcsolatos intézkedéseinek koordinálása.⁷

Mivel az oktatás meghatározó szerepet játszik a polgárok, a nemzetek és egész Európa jólétében, az EU programot dolgozott ki, melynek neve Erasmus+. A program célja a személyes képességek kiteljesítése és a munkaerő-piaci esélyek növelése. Az Erasmus+ az oktatás és a képzés valamennyi területe mellett a fiatalok nem formális jellegű tanulásához, az önkéntes munkához és a tömegsporthoz is támogatást nyújt. Az Erasmus+ egyszerűsített, egységes pályázati szabályokat és eljárásokat vezet be. 1987 óta több mint 3 millió egyetemista és főiskolás részesült Erasmus-ösztöndíjban. Célja, hogy 2014 és 2020 között további 4 millió diák és fiatal szakember kaphasson támogatást a készség- és tapasztalatszerzéshez tanulmányok, képzési programok, ifjúsági csereprogramok és külföldi önkéntes tevékenység révén. Emellett a program az oktatási intézmények vagy ifjúsági szervezetek közötti, illetve az oktatás és a munka világa közötti együttműködésre is számtalan új lehetőséget teremt.⁸

---

⁵ <http://magyarifjusagikonferencia.eu/hir/ifjusagi-szakmai-egyezteto-forum/>

⁶ Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009–2024

⁷ Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009–2024: 21. oldal

⁸ http://europa.eu/european-union/topics/education-training-youth_hu (Oktatási, képzési, ifjúsági és sportpolitika kiadvány, mely a „Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról” sorozat része)

V. Fejlesztési irányok

Derecske Város Önkormányzata az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjának segítését helyi közügynek tekinti. Fontos, hogy növekedjen a város népességmegtartó ereje a fiatalok körében is. Az ifjúsággal kapcsolatos felelősségvállalásában elsőbbséget élveznek a kötelezően ellátandó feladatok. Többletfeladatot az előzőek hatékonyabb megvalósítása és az ifjúsági koncepcióban meghatározott célok elérése érdekében vállal. Az önként vállalt feladatok nem veszélyeztethetik a kötelezően előírt önkormányzati feladatok és hatáskörök ellátását. Az önkormányzat az ifjúsági koncepcióban megfogalmazott célok megvalósítása során együttműködik a fiatalokkal és szervezeteikkel. A koncepcióban lefektetett elvek alapján támogatja az egyházi, társadalmi és civil szervezetek céljainak elérését.

Fontos, hogy a feladatok vállalásában a koncepció reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő terveket és célokat határozzon meg; legyen figyelemmel a város teherbíró képességére.

Az ifjúsági koncepció érvényesítése figyelemmel kell lenni a szubszidiaritás elvére. A koncepció konkrét végrehajtását azon a szinten és azzal a szereplővel kell megszervezni, ahol az érintettek és érdekelték leginkább jelen vannak, ahol a legtöbb információ áll a rendelkezésre és az adott feladat végrehajtására kompetenciával, személyi, tárgyi és anyagi eszközökkel rendelkeznek.

Mint az már említésre került, jogszabályok nem rögzítik pontosan az önkormányzatok ifjúsági feladatait, így az önkormányzatoknak maguknak kell megfogalmazniuk feladataikat és ennek alapján kidolgozni saját koncepciójukat. Meg kell találnunk azokat a partnereket, akik részesei lehetnek a közös munkának. Új típusú együttműködésekre és szemléletváltásra van szükség a hatóságok és az intézményhálózat részéről, amely tudatosan támaszkodik a helyi társadalom ifjú szereplőire. Városunkban egyre nagyobb bázist képez a civil szféra, így lehetőségként jelenik meg a civil szervezetek erőteljesebb bevonása a feladatok ellátásába.

1. Derecske Város Ifjúsági Koncepciójának célja

- 1.) Önkormányzati feladatok meghatározása.
- 2.) Alapelvek, együttműködési formák rögzítése, amelyek megvalósulása során a már meglévő értékek megőrizhetők és a hiányosságok pótolhatók.
- 3.) Lehetőségek keresése a tartalmas szabadidő eltöltésére, a nyugodt tanulás biztosítására, a családalapításra és az otthonteremtésre.
- 4.) Az ifjúsági kezdeményezések beépítése a városi döntéshozatali folyamatba.

5.) Szakértői segítségnyújtás biztosítása a nehézségek leküzdésében.

2. Az önkormányzat ifjúságpolitikájának célrendszere

1. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése
2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése
3. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés

2.1. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése

A fiatalok egyre több időt töltenek el az oktatásban, amely közvetetten kihat a családalapításra és az egy-egy szakterületen jelentkező munkaerőhiányra is. Az ifjúsági koncepciónak nem célja az iskolarendszerű oktatásra, szakképzésre vonatkozó feladatok meghatározása, viszont a szükséges tudás, a készségek és képességek megszerzésében egyre nagyobb szerepet tölt be az iskolarendszeren kívüli informális tanulás.

A koncepció elő kívánja segíteni, hogy:

- jobban érvényesüljenek a fiatalok érdekei az oktatási rendszerben,
- az oktatási rendszer hatékonyabban járuljon hozzá a hátrányos helyzet csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez,
- városunkban is elérhetővé váljon az informális tanulás rendszere.

Továbbá:

- Meg kell előzni az iskolából való lemorzsolódást és segíteni kell a képzettség és szakképzettség megszerzését.
- A tanulmányi eredmények javítását szolgáló ösztönző programok meghirdetése, támogatása szükséges.
- A társadalmi mobilitás érdekében fejleszteni kell az idegen-nyelv tudást.

Derecske Város Önkormányzata jó kapcsolatot ápol az oktatási intézmények vezetőivel, bármely probléma felmerülése esetén fordulhatnak a város vezetőségéhez.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8.§ (2) bekezdése alapján *„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.”*

Az óvodába kötelezően beíratandó gyermekek köre ezáltal nőtt. A Mese- Vár Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője az elmúlt években az igényeknek megfelelően kérelmezte egyes

csoportoknál a maximális csoportlétszám átlépését, melyet jogszabály alapján a fenntartó engedélyezhet.

Az óvodák a nevelőtestület által kidolgozott pedagógiai programok és jogszabályok alapján látják el feladataikat. Az óvodáskorú gyermekek testi-lelki-szellemi szükségleteinek kielégítése, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése, szocializációjának biztosítása, anyanyelvi, valamint értelmi fejlesztésének és nevelésének megvalósítása, a személyiségvonások fejlesztése mellett az intézmények hangsúlyt fektetnek az egészséges életmódra nevelésre, az egészséges környezet biztosítására, valamint az esélyegyenlőség kialakítására is.

Az általános iskolák fő feladata, hogy a tanulók részére korszerű, továbbépíthető ismeretanyagot közvetítsenek. Az iskolák a tehetség kibontakoztatására évek óta emelt szintű oktatást biztosítanak, ugyanakkor a nehezebben haladók részére megszervezik a felzárkóztató foglalkozások különböző formáit. A tehetséges gyermekek fejlesztésére szakköröket biztosítanak. Az iskolák hagyományaihoz kapcsolódó, kulturális és sport programokat szerveznek. Településünkön az alapfokú művészetoktatás feltételei is biztosítottak.

A kiemelkedő eredményt elérő és tehetséges fiatalok - az általános iskola és a középiskola javaslata alapján – minden évben könyvjutalomban részesülnek, melyek Derecske Város Napján kerülnek átadásra.

A középiskolában az általános műveltség megalapozásán túl felkészítik a tanulókat az emelt szintű érettségikre, az egyetemi, főiskolai tanulmányokra illetve az érettségi utáni szakmatanulásra. A Derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégiumban tanulmányokat folytatni kívánók számos szak közül választhatnak: humán, honvédelmi, rendvédelemi orientáció, rendészeti pályára előkészítő szakgimnáziumi képzés.

A nevelési, oktatási intézményekben törekedni kell olyan programok szervezésére, amelyek más kultúrák megismerését segítik.

Továbbra is szükséges, hogy az önkormányzat támogassa a közép- és felsőfokú iskolai képzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulókat, hallgatókat.

Az intézmények rendszeresen versenyeztetik diákjaikat megyei és országos szinten egyaránt. A művészeti iskolák diákjai is méltó színvonalon képviselik a várost versenyeken és fesztiválokon. Kiemelendő városunkban az ifjúsági fúvószenekar és a néptánc működése. A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása is fontos feladat. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma évente pályázatot hirdet a helyi önkormányzatok számára a településükön lakó tehetséges, nyolcadik évfolyamos tanulóinak a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János

Tehetséggondozó Programjaiba való részvételre. A program célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását.

Az Önkormányzatnak továbbra is szükséges részt vennie a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj Pályázaton. A pályázati lehetőséget népszerűsíteni kell a középiskolákban és a felsőoktatásban tanulók részére.

2.2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése

A munkába állás kulcsfontosságú szerepet játszik a fiatalok életében, hiszen hozzásegíti őket, hogy helyüket megtalálják a társadalomban, anyagi függetlenséget érjenek el és megvalósítsák céljaikat. A társadalomnak lehetőségekkel kell szolgálnia a fiatalok részére, ezzel is megelőzve munkanélküliséget és a társadalom szegmentálódását. A foglalkoztatás, a munkába állás elősegítése különösen fontos a hátrányos helyzetű fiatalok számára. A hangsúly minden foglalkoztatási nehézséggel küzdő csoport tekintetében áthelyeződött a passzív munkaerő-piaci rendelkezésekről az aktív megoldásokra.

A fiatalok foglalkoztatottsága, munkanélkülisége tekintetében megfigyelhető, hogy körükben a munkanélküliség egyre nagyobb problémát jelent – nemcsak hazánkban, hanem világszerte is. Az EU szabályozása, foglalkoztatási irányvonalai is kiemelten foglalkoznak a fiatalok munkanélküliségével és annak enyhítésével.

A fiatalok életében fontossá vált a mobilitás is. A belföldi vándorlás esetében a rendszerváltás óta megfigyelhető, hogy a fiatalok a legmobilabbak, azonban a középosztály is mobilabbá kezd válni. A belföldi vándorlás trendje napjainkban is keletről nyugatra irányul. Az Európai Unió országaiban, így hazánkban is emelkedik a várható élettartam. Kitolódott a nyugdíjkorhatár, így többek közt emiatt is csökkent a fiatalok számára rendelkezésre álló munkahelyek száma.

A vállalkozóvá váláshoz a fiatalok többsége nem rendelkezik megfelelő kapcsolati hálóval, tőkével, illetve munkatapasztalattal. Sok a kisvállalkozás, akiknek nincs arra lehetőségük, hogy a létszámot bővítésére. Sok fiatal nem rendelkezik olyan anyagi háttérrel, hogy családja tudja finanszírozni a meghosszabbodott tanulási életszakaszt, vagy más képzési formákat, amelyek szintén plusz anyagi forrást vesznek igénybe (pl. kéttannyelvű képzés, magániskolák, külföldi tanulmányok stb.). A hátrányos helyzetű fiatalok színvonalas képzési rendszerét eddig nem sikerült megnyugtatóan biztosítani, már az alapképzésben is sok a lemorzsolódás, A fiatalokat negatívan érinti a szakképzés válsága, amely a bekövetkezett reformok ellenére még mindig fejlesztésre szorul.

Az feketegazdaság többféle foglalkoztatási formát kínál, mely a magas adózás miatt a fiatalok számára is alternatívaként jelenik meg a legális foglalkoztatással szemben. Gyermekkel kapcsolatos ellátásokat 1993 óta egyre többen veszik igénybe, nagy részben fiatal nők. Ezek igénybevétele szintén reális alternatívaként jelenik meg a legális foglalkoztatással szemben, főleg az alacsony iskolázottak körében. Különösen az alacsony iskolázott fiatalok munkaerő-piaci hátrányai háttérében a munkatapasztalatok, szükséges készségek és iskolázottság hiánya, a diákmunkák alacsony aránya, az alacsony iskolázottak szerény továbbtanulási tervei, az árnyékgazdaságban vállalt munkák, az alacsony vállalkozói kedv állnak.

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a fiatalok önkéntes munka keretében kerüljenek foglalkoztatásra annak érdekében, hogy tapasztalatot szerezzenek a munkaerőpiacon, ezáltal megismerhetnének különféle munkahelyeket, foglalkozásokat, a munkavégzéshez szükséges képességeik és készségeik fejlődnének, tanulási és munkamotivációik erősödnének.

2.3. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés

A városban rendszeres, hagyományteremtő nagy rendezvények kerülnek megszervezésre.

Az önkormányzat minden évben támogatja a civil szervezeteket, amelyek jelentős feladatot vállalnak az ifjúság problémáinak megoldásában, kezelésében.

Városunkban nagyobb, több fiatal befogadására alkalmas közösségi terek vannak, ahol szabadidős programok, kulturális rendezvények szervezhetők. Reményeink szerint ez tovább fog bővülni, hiszen jelenleg még tart az uszodaépítés, mely szintén lehetőséget fog biztosítani, sportolni vágyóknak. Derecske Város Önkormányzat Képviselő-testülete a „Derecske a Zöld Város” projekt keretében kíván megvalósítani egy szolgáltató házat, amelyben akadálymentesített kondi- és fitness terem létesülne a kor elvárásainak megfelelően. Az új főtéren futópálya kerülne megépítésre, valamint két játszótér az óvodás és általános iskoláskorú gyermekek részére. A belváros szívében megvalósuló főtéren mindenki hasznosan eltöltheti majd idejét családjával, barátival.

A felnőtté válás során a fiatalok között egyre korábban és egyre erőteljesebb különbségek alakulnak ki, a jobb anyagi háttérrel, jobb feltételekkel rendelkező fiatalok javára. A fiatalok közötti különbség leképezi a felnőttek között, társadalmi szinten kialakult különbségeket. Így életkortól függően egyre nagyobb belső feszültség alakul ki a sokszor feloldhatatlan ellentétek és különbségek miatt.

2.4. Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség azt fejezi ki, hogy a társadalom minden tagjának lehetősége van arra, hogy kedvező társadalmi pozíciókat érjen el, képességei, értékei, szándékai alapján saját döntésével határozza meg saját sorsát. Az ifjúsági koncepció végrehajtása során az esélyegyenlőség érvényesítése azt jelenti, hogy:

- A szolgáltatások, programok járuljanak hozzá a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez.
- Minden fiatalnak egységesen, megkülönböztetés nélkül kell biztosítani, hogy hozzáférhessen a különböző szolgáltatásokhoz, bekapcsolódhasson a különböző tevékenységekbe.
- A szolgáltatásokat, tevékenységeket diszkrimináció-mentesen kell biztosítani. Ahol és amikor lehetséges, hozzá kell járulni az előítéletek csökkentéséhez.

A koncepcióban fontos szempontként jelenik meg a szociális, gazdasági, kulturális egyenlőtlenségekből fakadó társadalmi hátrányok csökkentése. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, fiatalok esélyegyenlőségének növelése érdekében, a lehetőségekhez mérten pályázati források kihasználásával programok szervezése szükséges.

2.5. Környezettudatosság

A fenntartható fejlődésnek három, egyenrangú pillére a társadalom, a gazdaság és a környezet harmonikus fejlesztése. A jövő generációk környezettudatos szemléletének elmélyítése érdekében következőket kell figyelembe venni környezetünk fenntarthatóságával kapcsolatban:

- Környezetünk adta lehetőségek feltárása
- Az emberi szükségleteink kielégítése és a megfelelő környezeti állapot között egyensúlyt kell biztosítani
- A természeti erőforrásaink fenntartható használata
- A környezetünkben lévő értékeink védelme és megőrzése, egészséges környezetünk biztosítása.

2.6. Egészségügyi, szociális és mentálhigiénés ellátás

Az iskolarendszerben tanuló fiatalok helyzete egyszerűbb olyan szempontból, hogy az iskola és a hozzá kapcsolódó szociális ellátás a problémák folyamatos megszüntetésére,